

8. Z WIZYTĄ W SEJMIE

➤ Czy uważacie, że nieobecność na sali w trakcie wielogodzinnej dyskusji musi oznaczać, że posłowie lekceważą swoich wyborców? Czy obowiązki parlamentarzystów sprowadzają się jedynie do uczestnictwa w posiedzeniach plenarnych? Jakie jeszcze powinności mają posłowie?

CZYM ZAJMUJE SIĘ PARLAMENT?

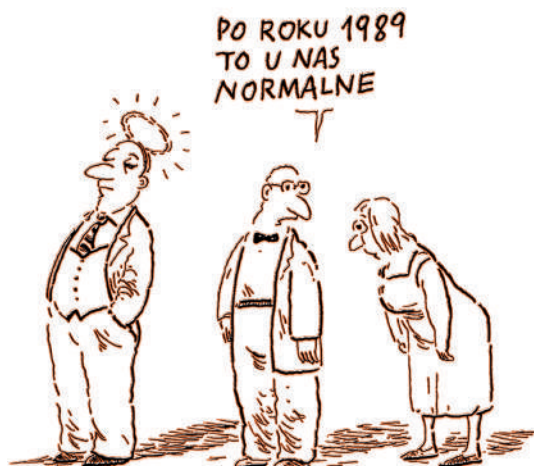
Nazwa **parlament** pochodzi od łacińskiego słowa *parlamentum*, czyli „rozmawiać, konferować”. Słowo to dobrze oddaje sens idei parlamentarizmu. Przedstawiciele ludu (to dlatego parlament nazywa się często **zgro-madzeniem przedstawicielskim**) zbierają się po to, by w ogniu dyskusji zbadać wartość różnych opinii i znaleźć najlepsze rozwiązanie ważnego dla społeczeństwa problemu. Debaty do dzisiaj stanowią ważny element życia parlamentarnego, choć czasem można odnieść wrażenie, że nasi reprezentanci nie bardzo wierzą we wzajemne przekonywanie i przemawiają nie tyle do kolegów, ile do nas – swoich wyborców.

Parlamente w różnych krajach mają odmienne nazwy i strukturę. Bardzo różnią się też liczbą parlamentarzystów – rekord należy chyba do chińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych liczącego 2980 posłów. Najczęściej parlamente są **dwuizbowe** – w Polsce mamy więc Sejm (**izba niższa**) i Senat (**izba wyższa**), w Wielkiej Brytanii Izbę Gmin i Izbę Lordów, w Niemczech Parlament Związkowy (Bundestag) i Radę Związkową (Bundesrat), w Stanach Zjednoczonych Izbę Reprezentantów i Senat. Izby te mogą mieć równie duże uprawnienia (tak dzieje się np. w Stanach Zjednoczonych) albo też bardzo zróżnicowane pod względem znaczenia. Częściej spotykamy dzisiaj sytuację, w której większość uprawnień koncentruje się w rękach izby niższej. Przykład takiej asymetrii znamy doskonale – w polskim parlamencie Sejm ma nieporównanie większe kompetencje niż Senat.

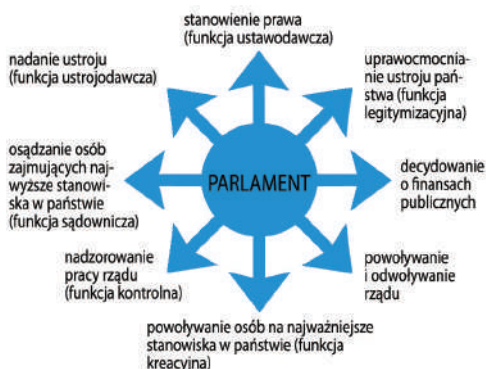
Jednoizbowość jest rozwiązaniem młodszym i mniej popularnym. Jednoizbowe parlamente działają obecnie między innymi w Szwecji, Portugalii, Izraelu i na Węgrzech. Także w Polsce co jakiś czas powraca dyskusja na temat dalszego sensu istnienia Senatu.

Wszystkie parlamente realizują dość podobne funkcje:

- **funkcja ustrojodawcza** – parlament, uchwalając lub zmieniając ustawę konstytucyjną, określa ustrój państwa;
- **funkcja ustawodawcza** – najważniejsze zadanie parlamentu, to znaczy stanowienie prawa, realizuje się przez uchwalanie ustaw, czyli ogólnych i powszechnie obowiązujących aktów prawnych;
- **funkcja kreacyjna** – polega na prawie parlamentu do powoływania i odwoływania innych organów władzy i osób zajmujących kierownicze stanowiska w państwie (np. Sejm wybiera członków Trybunału Konstytucyjnego i Rzecznika Praw Obywatelskich). Niekiedy z funkcji kreacyjnej wyodrębnia się uprawnienie parlamentu do powoływania i odwoływania rządu, aby podkreślić jego wyjątkowe znaczenie;



- **uchwalanie budżetu państwa** – parlament zachowuje prawo podejmowania najważniejszych decyzji dotyczących finansów publicznych;
- **funkcja kontrolna** – parlament nadzoruje pracę rządu. Kontrola dokonuje się przede wszystkim w toku prac komisji parlamentarnych, które obserwują i analizują działania poszczególnych ministerstw, a także przez zgłaszanie **interpelacji** (pisemnych zapytań), na które członkowie rządu zobowiązani są udzielić wyczerpujących odpowiedzi;
- **funkcja sądownicza** – niekiedy parlament pełni też funkcję sądu wobec osób zajmujących najwyższe stanowiska publiczne. W Stanach Zjednoczonych istnieje procedura *impeachmentu* (czyt. impiczmentu), pozwalająca postawić prezydenta przed takim właśnie sądem. Tak więc, gdy prezydent Bill Clinton został oskarżony o kłamstwo pod przysięgą, decyzję o postawieniu go w stan oskarżenia podjęła izba niższa Kongresu – Izba Reprezentantów, a orzeczenie w jego sprawie (uniewinniające) wydała izba wyższa – Senat.



MANDAT WOLNY CZY IMPERATYWNY

Kogo właściwie reprezentuje poseł? Wiele osób sądzi, że jest on przedstawicielem wyborców ze swojego okręgu. Konstytucja stanowi jednak, że posłowie są **przedstawicielami narodu**, a więc obowiązani są do działania na rzecz dobra wspólnego całej wspólnoty, a nie jedynie jej części. Właśnie z tego powodu posłowie nie są związani instrukcjami wyborców (**zasada mandatu wolnego**), którzy niczego nie mogą im nakazać ani też nie mają możliwości odwołania swych przedstawicieli przed upływem kadencji. Oczywiście, w praktyce związek między posłami a ich wyborcami jest dość silny – parlamentarzyści nie mogą ignorować interesów i opinii tych ludzi, od których zależy ich powtórny wybór.

Z historii znamy inny rodzaj mandatu poselskiego – **mandat imperatywny**. W I Rzeczypospolitej posłowie wybierani na sejmikach otrzymywali szczegółowe instrukcje, w jaki sposób mają głosować w Sejmie.

JAK DZIAŁA POLSKI PARLAMENT?

Sejm składa się z 460 posłów, a Senat ze 100 senatorów. Wybierani są w wyborach powszechnych na czteroletnią kadencję. Kadencja poprzedniego Sejmu trwa do momentu pierwszego posiedzenia nowego – tak więc nie ma okresu przejściowego, w którym Polska byłaby pozbawiona władzy ustawodawczej. Pierwsze posiedzenie Sejmu zwołuje prezydent, wyznaczając **marszałka seniora** spośród najstarszych posłów. Marszałek senior przewodniczy pierwszemu posiedzeniu, w czasie którego posłowie składają ślubowanie i wybierają **marszałka Sejmu**.

Marszałek Sejmu kieruje pracami Sejmu – zwołuje posiedzenia i ustala, jakie sprawy będą w ich trakcie rozpatrywane, przewodniczy obradom, a także reprezentuje Sejm na zewnątrz. Jest on osobą ważną z jeszcze jednego powodu – gdy z jakiegoś względu prezydent nie może dłużej sprawować swojego urzędu, to właśnie marszałek Sejmu zastępuje go do czasu wybrania nowej głowy państwa.

W Sejmie marszałkowi pomagają **wicemarszałkowie**. Marszałek i wicemarszałkowie tworzą **Prezydium Sejmu**, które między innymi uczestniczy w ustalaniu planu pracy izby oraz ocenia zgodność z prawem projektów uchwał i ustaw. Innym ważnym organem Sejmu jest **Konwent Seniorów**. W jego skład oprócz marszałka i wicemarszałków wchodzi przewodniczący klubów poselskich. Choć formalnie jest to jedynie organ doradczy Prezydium Sejmu, to jednak odgrywa bardzo dużą rolę, jako miejsce spotkania i prowadzenia negocjacji wszystkich – zarówno koalicyjnych, jak i opozycyjnych – klubów.



▲ W tym budynku przy ul. Wiejskiej w Warszawie obradują i głosują nasi przedstawiciele. A czy wiesz, gdzie odbywały się sejmy za czasów I Rzeczypospolitej?

Na **posiedzeniach plenarnych** posłowie dyskutują i przeprowadzają głosowania, w których podejmują decyzje np. co do losów projektu jakiejś ustawy czy wyrażenia poparcia dla rządu. Posiedzenia plenarne są jawne.

Drugą, mniej spektakularną formą pracy posłów jest działalność **komisji sejmowych**. To właśnie na posiedzeniach komisji posłowie opracowują projekty ustaw, wysłuchują opinii ekspertów i gorąco się spierają o drobne nawet szczegóły (bo przecież czasem sens jakiegoś przepisu może zależeć od tego, w jakim miejscu postawiony zostanie przecinek!). Komisje dzielą się na stałe, nadzwyczajne i śledcze. Zgodnie z regulaminem Sejmu **komisje stałe** powoływane są na okres całej kadencji. Obszary zainteresowań poszczególnych komisji odpowiadają w dużym stopniu strukturze rządu – jedna komisja zajmuje się obronnością, inna – edukacją, a jeszcze inna – rolnictwem. **Komisje nadzwyczajne** powoływane są w razie potrzeby wykonania jakiegoś szczególnego zadania i kończą swoją działalność w momencie jego realizacji (np. Komisja Prawa Europejskiego została powołana w 2000 roku, aby opracowywać projekty ustaw dostosowujących polskie ustawodawstwo do prawa unijnego). **Komisje śledcze** powołuje się w celu zbadania i wyjaśnienia jakiejś ważnej zdanem Sejmu sprawy. Taka komisja ma prawo przesłuchiwać świadków. Jej działalność kończy się złożeniem sprawozdania wraz z wnioskami, np. o tym, że należy postawić kogoś przed Trybunałem Stanu.

Skład komisji jest odwzorowaniem układu sił w Sejmie. Są w nich reprezentowane wszystkie kluby poselskie, ale większość sejmowa ma zawsze przewagę nad opozycją. Koalicja rządowa jest więc najczęściej w stanie przeprowadzić w komisji popierane przez siebie rozwiązania – chyba że koalicjanci nie są w danej kwestii ze sobą zgodni. Pracami komisji kieruje wybrane przez jej członków prezydium, składające się z przewodniczącego i wiceprzewodniczących. Jest dobrym sejmowym zwyczajem, że przewodniczenie niektórym komisjom zostaje powierzone przedstawicielom opozycji.

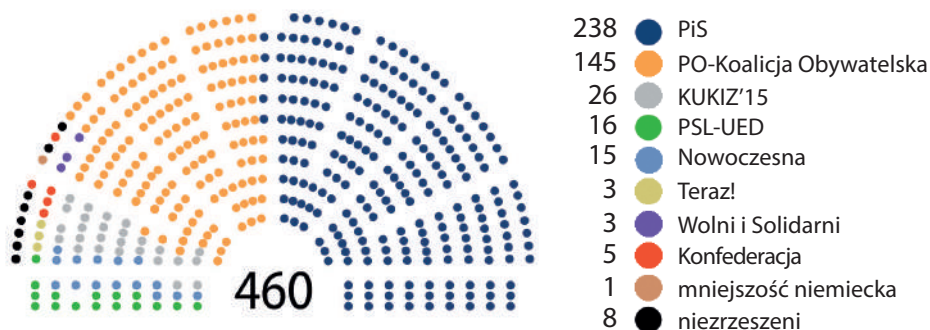
Dużo mówiliśmy o Sejmie, o Senacie zaś prawie wcale. Uczyniliśmy tak dlatego, że sposób organizacji prac izby wyższej parlamentu jest bardzo podobny. Mamy więc **marszałka Senatu** i wicemarszałków, Prezydium Senatu i Konwent Seniorów. Senatorowie pracują podczas posiedzeń plenarnych i w komisjach senackich.

Głównym zadaniem naszej komisji jest śledzenie mrówkojada.



Sejm i Senat, obradując wspólnie, działają jako **Zgromadzenie Narodowe**, wyłącznie w przypadkach określonych w konstytucji. Obrady Zgromadzenia prowadzi marszałek Sejmu, a zastępuje go marszałek Senatu. Kompetencje Zgromadzenia Narodowego są obecnie bardzo ograniczone. Zbiera się ono po to, by przyjąć przysięgę od nowego prezydenta lub aby stwierdzić jego trwałą niezdolność do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia czy też zdecydować o ewentualnym postawieniu go w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu.

Rozkład miejsc w Sejmie RP VIII kadencji



Źródło: Opracowano na podstawie <https://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/poslowie.xsp?type=A> [dostęp: 30 kwietnia 2019].

▲ Oto jak wyglądał rozkład miejsc w Sejmie na początku kwietnia 2019 roku. Przyjrzyj się legendzie schematu i wyjaśnij wszystkie skróty nazw partii. Dlaczego na sali sejmowej zasiadły w takim właśnie porządku?

KOMPETENCJE SEJMU*

- wraz z Senatem może zmienić konstytucję
- uchwała ustawy, w tym budżet państwa
- wyraża zgodę na ratyfikację ważnych umów międzynarodowych, bierze udział w powoływaniu i odwoływaniu rządu
- kontroluje rząd przez zgłaszanie interpelacji i zapytań poselskich
- wybiera członków Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu, prezesów Narodowego Banku Polskiego i Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz część składu Rady Polityki Pieniężnej i Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
- zatwierdza wprowadzenie stanu wojennego lub wyjątkowego
- inicjatywę ustawodawczą ma grupa co najmniej 15 posłów.

KOMPETENCJE SENATU*

- wraz z Sejmem może zmienić konstytucję
- ma inicjatywę ustawodawczą
- może wprowadzać poprawki do ustawy uchwalonej przez Sejm lub wносить o jej odrzucenie
- wyraża zgodę na ratyfikację umów międzynarodowych
- akceptuje lub odrzuca wybranych przez Sejm prezesa Najwyższej Izby Kontroli i Rzecznika Praw Obywatelskich
- wybiera część składu Rady Polityki Pieniężnej i Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

* Więcej o kompetencjach Sejmu i Senatu w Konstytucji RP (art. 109–124).

TRZY WIĘKSZOŚCI

W głosowaniach w parlamencie (i nie tylko tam) decyzje podejmowane są zawsze większością głosów. Większość jednak większości nierówna – istnieją trzy rodzaje większości:

- większość zwykła – gdy więcej osób głosuje za wnioskiem niż przeciw;
- większość bezwzględna – gdy za wnioskiem opowiada się więcej niż połowa spośród biorących udział w głosowaniu (więcej jest głosów „za” aniżeli wszystkich głosów „przeciw” i wstrzymujących się razem wziętych);
- większość kwalifikowana – gdy za wnioskiem opowiada się większość wyrażona ułamkiem (np. dwie trzecie lub trzy piąte) spośród biorących udział w głosowaniu.

DŁUGA DROGA NOWEGO PRAWA

Zanim narodzi się nowe prawo, ktoś musi sporządzić projekt ustawy i skierować go do Sejmu (mówimy: do łaski marszałkowskiej). Prawo inicjatywy ustawodawczej mają w Polsce:

- **grupa co najmniej 15 posłów**
- **Senat**
- **rząd**
- **prezydent**
- **obywatele** (jeśli zbiorą pod projektem 100 tys. podpisów).

Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach. W czasie pierwszego czytania (może się ono odbyć na posiedzeniu plenarnym bądź też w odpowiedniej komisji) projekt jest prezentowany przez wnioskodawcę, który później odpowiada na pytania posłów. W trakcie debaty kluby i koła poselskie przedstawiają swoją wstępną opinię na temat projektu.

Dalsze prace toczą się w komisji sejmowej. Analizuje ona tekst projektu i zastanawia się nad wprowadzeniem **poprawek**. Tę fazę pracy kończy przegłosowanie przez komisję sprawozdania, w którym zaleca bądź wprowadzenie poprawek, bądź też odrzucenie projektu. Do sprawozdania dołączone zostają także te propozycje poprawek, które nie zyskały uznania większości członków komisji (tzw. **wnioski mniejszości**).

W czasie **drugiego czytania** posłowie zapoznają się ze sprawozdaniem komisji, a potem dyskutują nad projektem, przedstawiając swoje stanowisko, a czasem proponując dodatkowe poprawki. W przypadku gdy zostanie zgłoszonych ich zbyt wiele, projekt może zostać powtórnie skierowany do komisji. Jeśli tak się nie stanie, możliwe jest natychmiastowe przejście do **trzeciego czytania**, podczas którego posłowie głosują nad przyjęciem lub odrzuceniem poszczególnych poprawek, a na końcu nad uchwaleniem całego projektu. Do przyjęcia ustawy niezbędna jest zwykła większość głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów (**kworum**).

Uchwalona ustawa wędruje teraz do Senatu. Tu sytuacja się powtarza – ustawa jest najpierw analizowana przez komisję senacką, a potem zostaje poddana osądowi senatorów na posiedzeniu plenarnym. Senat może ustawę zaakceptować, odrzucić lub wprowadzić do niej poprawki. Ustawa zaakceptowana przez Senat zostaje skierowana do prezydenta, odrzucona lub poprawiona wraca pod obrady Sejmu. Komisja sejmowa ocenia poprawki Senatu i na posiedzeniu plenarnym zaleca posłom, które z nich należy poprzeć, a które odrzucić. Odrzucenie poprawek Senatu dokonuje się bezwzględną większością głosów. Jeśli takiej większości nie uda się zebrać, uważa się, że Sejm poprawki Senatu przyjął.

Ostateczny tekst uchwalonej ustawy marszałek Sejmu przekazuje prezydentowi. **Prezydent** może ustawę od razu podpisać; wtedy – po opublikowaniu w Dzienniku Ustaw – wchodzi ona w życie. Jeśli ma wątpliwości co do zgodności ustawy z konstytucją, ma

prawo skierować ją do **Trybunału Konstytucyjnego**. Orzeczenie Trybunału jest dla prezydenta wiążące – musi podpisać ustawę, która została uznana za zgodną z konstytucją.

PROCES POWSTAWANIA USTAWY

Incjatywa ustawodawcza – przedłożenie Sejmowi opracowanego projektu ustawy, dysponują nią: grupa 15 posłów, Senat, prezydent, Rada Ministrów, grupa 100 tys. obywateli; przesłanie projektu do marszałka Sejmu.

Pierwsze czytanie projektu ustawy (przeważnie odbywa się w komisjach sejmowych) – zaprezentowanie projektu i wstępna dyskusja.

Drugie czytanie projektu – zazwyczaj na posiedzeniu plenarnym Sejmu; możliwość zgłaszania poprawek.

Trzecie czytanie projektu – głosowanie nad przyjęciem lub odrzuceniem projektu.

Ustawa trafia do Senatu, może on w ciągu 30 dni zaakceptować ustawę, wnieść o jej odrzucenie lub też wprowadzić swoje poprawki i odesłać je do Sejmu.

Sejm głosuje nad **poprawkami Senatu**, może je odrzucić bezwzględną większością głosów.

Marszałek Sejmu przesyła ustawę do **prezydenta do podpisu**.

Prezydent w ciągu 21 dni może

podpisać ustawę i przekazać ją do opublikowania w Dzienniku Ustaw

skierować ustawę do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie jej zgodności z konstytucją

zgłosić weto i odesłać ustawę do Sejmu

Sejm może większością 3/5 odrzucić weto i wtedy prezydent musi podpisać ustawę i przekazać ją do opublikowania

Źródło: Opracowano na podstawie Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku.

Prezydent może też ustawę zawetować. Wtedy jej dalsze losy zależą od tego, czy Sejm zdoła odrzucić **weto** prezydenta. Nie jest to łatwe, bo potrzeba do tego kwalifikowanej większości 3/5 głosów. Jeśli taka większość się zbierze, prezydent musi podpisać ustawę, jeśli nie – weto jest skuteczne, a ustawa upada.

TROSZKĘ INACZEJ

Nieco odmienna jest procedura uchwalania szczególnie ważnej **ustawy budżetowej**:

- prawo inicjatywy ustawodawczej ma tylko rząd,
- Senat nie może zaproponować odrzucenia ustawy budżetowej,
- prezydent nie ma prawa weta,
- jeśli parlament nie uchwali ustawy budżetowej w ciągu czterech miesięcy od wniesienia projektu przez rząd, prezydent może (ale nie musi) rozwiązać Sejm.

KLUBOWE ŻYCIE PARLAMENTU

Działając w Sejmie, posłowie wchodzi w skład klubów i kół poselskich. Najczęściej kluby są „przedłużeniem” istnienia partii politycznych – np. klub Prawa i Sprawiedliwości jest parlamentarną reprezentacją tego ugrupowania. Zdarza się jednak i tak, że kilka małych partii tworzy wspólny klub, by wzmocnić swoją pozycję w Sejmie – najczęściej do powiedzenia mają w parlamencie najsilniejsi, to znaczy najliczniejsi. **Klub poselski** może utworzyć grupa składająca się co najmniej z piętnastu posłów, do powołania koła poselskiego wystarczają trzy osoby. Z faktem posiadania klubu wiążą się określone przywileje. Oto kilka z nich: przewodniczący lub wiceprzewodniczący klubu wchodzi w skład Konwentu Seniorów, kluby mają prawo zgłaszania kandydatów do komisji sejmowych, przysługuje im też więcej czasu na wystąpienia podczas dyskusji sejmowych

Kluby przygotowują własne projekty ustaw, ustalają wspólne stanowisko w rozpatrywanych przez Sejm sprawach. Czasem władze klubu wprowadzają **dyscyplinę klubową**, to znaczy zobowiązują wszystkich swoich członków do głosowania zgodnie ze stanowiskiem klubu. Karą za złamanie dyscypliny może być wykluczenie z klubu albo przeniesienie na odległe miejsce na liście kandydatów przed kolejnymi wyborami. Dyscyplina klubowa okazuje się mało skuteczna, gdy niezdiscyplinowanych posłów jest wielu. Niekiedy niezgodnie ze stanowiskiem klubu głosowało nawet kilkudziesięciu jego członków! Częstym zjawiskiem jest również przechodzenie posłów z jednego klubu do drugiego. Kiedy liczba członków spadnie poniżej piętnastu, wówczas klub traci swoją dotychczasową pozycję w parlamencie i staje się kołem parlamentarnym, co groziło w 2018 dwóm klubom: PSL i Nowoczesnej.

W politycznym funkcjonowaniu parlamentu zasadniczą rolę odgrywa podział na koalicję i opozycję. **Koalicję rządową** tworzą te kluby i koła, które popierają rząd, opozycję zaś te ugrupowania, które dążą do jego obalenia i przejęcia władzy. Choć mówi się, że parlament kontroluje pracę rządu, w praktyce najważniejszym kontrolerem działań Rady Ministrów jest opozycja. Trudno przecież oczekiwać, by koalicja, która rząd popiera, była przesadnie surowym jego sędzią. To do opozycji należy więc piętnowanie błędów rządu, krytykowanie proponowanych przez rządzących rozwiązań itp.



Czy podoba ci się zwyczaj wprowadzania dyscypliny klubowej w trakcie ważnego głosowania? Kiedy ma on sens, a kiedy może być szkodliwy?

CZY POSŁA MOŻNA ARESZTOWAĆ?

Szczególnym przywilejem każdego parlamentarzysty jest **immunitet**. Wyróżniamy dwa rodzaje immunitetu – materialny i formalny. **Materialny** gwarantuje posłowi, że nie zostanie on pociągnięty do odpowiedzialności karnej za działania związane z wykonywaniem swoich obowiązków. Poseł może więc ostro wypowiadać się w parlamentarnych debatach, głosować w sposób, który np. wcale nie podoba się rządowi, nie ma bowiem żadnej procedury, która prowadziłaby do uchylecia immunitetu materialnego (oczywiście, jeśli parlamentarzysta kogoś obrazi, ponosi cywilną odpowiedzialność za zniewagę). Immunitet materialny jest trwały – parlamentarzysta nie może zostać ukarany nawet po zakończeniu swojej kadencji. Ten rodzaj immunitetu narodził się w Anglii, w trakcie walki parlamentu z królem o zagwarantowanie przedstawicielom ludu pełnej swobody wypowiedzi.

Immunitet formalny powstał z nieco innej przyczyny – aby wykluczyć możliwości szykanowania opozycji przez władzę wykonawczą (fingowanie oskarżeń, aresztowania itp.). Ten immunitet gwarantuje parlamentarzystom, że nie będzie przeciwko niemu prowadzone postępowanie karne bez zgody Sejmu (Senatu). Immunitet ten ma charakter względny, bo Sejm może go uchylić, i nietrwale – wygasa wraz z końcem kadencji parlamentarzysty. Wtedy prokuratura i sąd mogą wszcząć albo wznowić zawieszony postępowanie karne przeciwko byłemu parlamentarystce. Polska konstytucja daje parlamentarzystom możliwość samodzielnego zrzeczenia się tego immunitetu.

Z immunitetem wiąże się inna gwarancja poselskiej niezależności – **nietykalność osobista**. Poseł (senator) nie może być zatrzymany czy aresztowany bez uprzedniej zgody Sejmu. Wyjątkiem jest ujęcie na gorącym uczynku – o takim przypadku organy ścigania muszą natychmiast zawiadomić marszałka Sejmu (Senatu). Może on nakazać bezzwłoczne uwolnienie zatrzymanego.



ZNOSIĆ IMMUNITET?

Immunitet formalny budzi bardzo gorące spory. Wiele osób uważa, że jest to zupełnie nieuzasadniony przywilej, pozwalający uniknąć odpowiedzialności ludziom naruszającym prawo. Choć parlament może uchylić immunitet oskarżanego o popełnienie przestępstwa posła czy senatora, to jednak zwykle się z tym nie śpieszy. Zwolennicy zachowania immunitetu podkreślają, że wciąż nie jest wykluczone nadużywanie przez władzę wykonawczą swoich uprawnień i wykorzystywanie aparatu ścigania do skompromitowania i uciszenia opozycji. Czy uważasz, że immunitet formalny powinien zostać zniesiony?

S Ł O W N I C Z E K O B Y W A T E L S K I

KOMISJA PARLAMENTARNA – organ pomocniczy parlamentu zajmujący się jedną z ważnych dziedzin polityki państwowej (np. sprawami zagranicznymi, rolnictwem, zdrowiem i opieką społeczną). W skład komisji wchodzi zarówno postawie koalicji rządowej, jak i reprezentanci opozycji. Komisja przygotowuje i opiniuje projekty ustaw, może też kontrolować pracę ministra odpowiedzialnego za sprawy będące przedmiotem jej zainteresowań. Oprócz komisji stałych parlament może powoływać komisje nadzwyczajne i śledcze do zbadania konkretnych spraw.

KWORUM – liczba członków jakiegoś zgromadzenia (np. parlamentu) niezbędna do podjęcia wiążących decyzji. W Sejmie kworum wynosi 50% wszystkich posłów.

IMMUNITET – przywilej parlamentarzysty gwarantujący mu możliwość nieskrępowanej pracy. Rozróżniamy immunitet materialny – chroniący posła przed ukaraniem za działania podejmowane w ramach wypełniania swoich obowiązków i immunitet formalny – zakazujący prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego bez zgody Sejmu (w przypadku senatora – Senatu).

SPRAWDŹ SIĘ SAM/SAMA!

- ✓ Korzystając z Konstytucji RP, omów najważniejsze funkcje parlamentu.
- ✓ Przedstaw sposób pracy Sejmu i Senatu.
- ✓ Przedstaw na przykładach procedurę uchwalania ustawy.
- ✓ Wyjaśnij pojęcia „mandat wolny” i „immunitet”.